

Viisas investointi: vaikuttavuusperusteisuus lasten ja nuorten palveluissa

Yhteiskunnan tila – miksi ja minkälaista muutosta tarvitsemme?

TIINA RISTIKARI

Haasteita:

- Hyvinvointierot
- Lapsiperheköyhyys
- Syntyvyyden luokkakysymys

"Perheen kuormitustekijät vaikuttavat nykyään paljon lapsen tulevaisuuteen"

VAIKEUDET KASAUTUVAT:

- Vanhempien toimeentulotuki
- Ulkomaalais-taustaisten köyhyysriski
- Vanhempien sosioekonominen asema

Perheen sosioekonominen asema ennustaa eniten lapsen tulevaisuuden köyhyyttä

Koulutus määrittää hurjasti perheellistymistä

Viisas investointi: vaikuttavuusperusteisuus lasten ja nuorten palveluissa

Yhteiskunnan tila – miksi ja minkälaista muutosta tarvitsemme?

Tiinan puheesta
herää huoli!
Kehitys menee
väärään suuntaan

→ Taustalla pitkäaikainen kehitys

Jos lapsiperheitä
on aina vain vähemmän,
miten kustannukset
voivat kasvaa?

Lastensuojelun
sijaishuollon
kustannukset
kasvaneet
47 %

ERI-
ARVOISUUS
LISÄÄNTYY

OIKEA-AIKAISUUS?

- Yhteyttä otetaan myöhemmin
- Perheiden ongelmat suurempia
- Tarjottavat keinot järeämpiä

POLARISOITUMINEN?

eriarvoistuminen

→ Politikasta puuttuu
elämänkaariajattelu

Tulevaisuuden usko
puuttuu

Rajallisilla resursseilla
vaikuttavuus on tärkeää

→ Mutta miten mitataan?
→ Tie oikea-aikaaisuuteen

ODOTAMME LIKAA OIREITA

Viisas investointi: vaikuttavuusperusteisuus lasten ja nuorten palveluissa

Lapset ja perheet – lastensuojelua vai lasten suojelua ennakoiden

Lastensuojelun vaikuttavuuden arvioinnin haasteet ja mahdollisuudet

ELINA AALTIO

Sosiaalialan vaikuttavuustiedon kysyntä

EI TEHOKKUUDEN ARVIOINTIA
INTERVENTIOT HIOTTAVA
AINA KONTEKSTIN MUKAAN

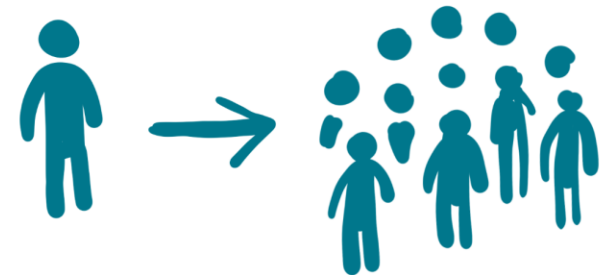
Mitä tarkoittaa, että jokin on vaikuttavaa?

- Toiminnalla saavutetaan sille asetetut tavoitteet
- Toiminnan ja tavoitteita voi tarkastella eri tasoilla ja aikajänneillä
- Syy-seuraus-suhteiden osoittaminen vaikeaa

→ Mitä juuri tietyssä ohjelmateoriassa tehtiin?

Ratkaisut:

YKSITYISTAPAUKSISTA
KOHTI YLEISTÄVIÄ
TULOKSIA

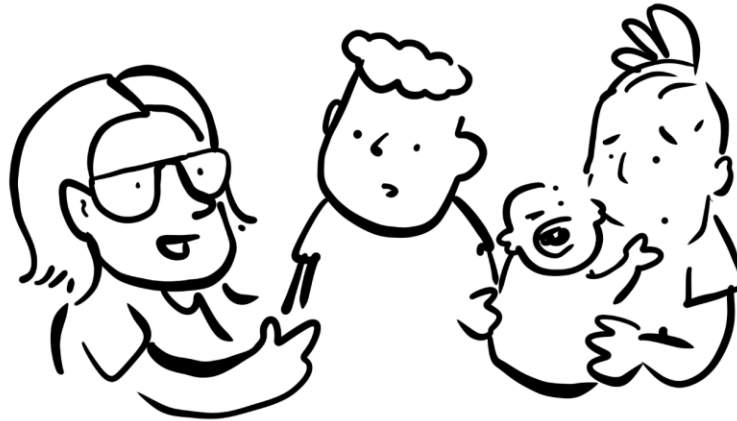
Viisas investointi: vaikuttavuusperusteisuus lasten ja nuorten palveluissa
Lapset ja perheet – lastensuojelua vai lasten suojelua ennakoiden
Esimerkki vaikuttavuusperusteisesta hankinnasta
ELINA STENVALL

osana
LAPSET SIB
-ohjelmaa

Helsinki Vantaa
Lohja Karunkila-Vihti

SOS-Lapsikylä

- Asiantuntija kohtaa perheen
- Kuunnellaan ja tunnustetaan
- Kukaan vanhempi ei halua olla huono

Mitkä asiat pitäisi muuttaa jotta perheenne voisi paremmin?

MITTAREITA ON LÖYTÄNYT

Viisas investointi: vaikuttavuusperusteisuus lasten ja nuorten palveluissa

Lapset ja perheet – lastensuojelua vai lasten suojelua ennakoiden

DIALOGI

Miten arvioidaan menetelmää tai interventioita?

- Tarkka kartoitus
- Laajempi ajattelu

POLIITIKOT KYLLÄ TIETÄVÄT SYYT!

- Tietoisia päätöksiä
- Säästöjä haetaan lyhyellä aikajänteellä
- Mihin valtio rahansa laittaa?

KUINKA NÄMÄ ASIAT LAITETAAN EXCELIIN

Ennakointi

- varhainen huomiointi
- halvempaa kuin korjaaminen
- Aikaisemmin yhdessä perheiden kanssa

Tämä on vaikeaa, mutta yksinkertaista ja helppoa!

Lastensuojelusta ei kansallisesti keskustella

ENNAKOINTIA ISOSTI

- muutoksia olemassa oleviin järjestelmiin
- Neuvolajärjestelmä perustettiin aikoinaan ratkaisemaan lapsikuolleisuus

• **Lapsikuolleisuus 2.0**

— Mitä se olisi?

Miten löydetään perheet, joilla on tarve?

Voidaanko ostaa vaikuttavuutta?

Viisas investointi: vaikuttavuusperusteisuus lasten ja nuorten palveluissa

Nuoret – Koulutus ja syrjäytyminen

Nuorten koulutuksen yhteiskunnallinen hyöty

PETRI HILLI

Kouluttamattomuuden kustannukset

- Lastensuojelun ja lapsiperheiden kustannukset → 2,1 mrd €

Risitekijät
kuusi vuotiaana:

- Alhainen koulutus
- Perhemuoto
- Mielen terveys & päihteet
- Kiiviyys

Koulutusaste
lisää selvästi
työllisyyttä

INVESTOINNIT.

- Huomioitava koko elinkaari
- Resurssit parhaan tuoton toimintaan
- Hyötyjä työvoimapolkuun, kriisikestävyyteen yms.

Viisas investointi: vaikuttavuusperusteisuus lasten ja nuorten palveluissa

Nuoret – Koulutus ja syrjäytyminen

Esimerkki vaikuttavuusperusteisesta hankinnasta

VESA SARMIA

Nuoret SIB-
Jyväskylä

→ Tavoitteena on lisätä nuoren hyvinvointia, jotta 2. asteen opinnot saadaan suoritettua

oppilaitoksessa kaikki mahdollinen on tehty

→ INTERVENTIO

- Tuki yksilö-, ryhmä- ja yhteisömuotoista

→ VAIKUTTAVUUS

- Valmennus ja yhteisö
- Koulutus ja työllistyminen
- Muutos hyvinvoinnissa
- Muutos elinoloissa
- Asiakskokemus

Jos 70% mukana ohjatuista valmistuu
= 1 miljoona / vuosi

Viisas investointi: vaikuttavuusperusteisuus lasten ja nuorten palveluissa

Nuoret – Koulutus ja syrjäytyminen

DIALOGI

Jotakin uutta
oli kokeiltava!

Loppupeleissä puhutaan
kuntalaisten hyvinvoinnista

Ei puhuta vain kuluista!

→ Talouden terminologia on hyvä
tässä kontekstissa

HAASTEENA
PÄÄTÖKSENTEON
LYHYTNÄKÖISYYS

"Päätöksiä
tehdään
heppoisilla
tiedoilla"

VM:n laskelmien
mukaan lapsi-
perheiltä leikkaaminen
lisää työllisyyttä

MONIALAISUUS
PUIKKIHALLINNOLLISUUS
ENNAKOINTI
SYSTEEMINEN
MUUTOS
PITKÄ-
JÄNTEISYYS

Muotoillaan
yhdessä

MITKÄ OVAT
TAVOITTEET?

DATA EI OLE
HYÖTYKÄYTÖSSÄ
KUNNISSA

EI
DATA-
RESURSSEJA

"Ohjaako
tieto
riittävästi"

Viisas investointi: vaikuttavuusperusteisuus lasten ja nuorten palveluissa

Kustannusvaikuttavuus ja hyötypotentiaali

TIMO STÅHL

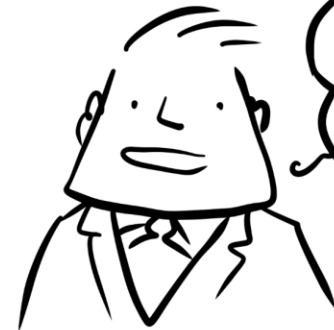
Tutkitaan arjessa

– Haastavaa, mutta mahdollista

Pitää investoida pitkään, jotta saadaan säästöjä

"Pitkälletoimivalla toiminnalla saadaan vaikutuksia"

"Kaikki ehkäisevätyö ei ole vaikuttavaa"

Ehkäisevätyö ei tuota rahaa, vaan sen myötä rahaa ei enää kulu ehkäiseväntyön kohdepaikkaan.

• Al voisi kerätä dataa yhteen

Mikä vaikuttaa eniten perheisiin
→ investoidaan siihen

Viisas investointi: vaikuttavuusperusteisuus lasten ja nuorten palveluissa

Lessons learned – oppeja vaikuttavuusperustaisista hankinnoista

Esimerkkeinä – Lapset ja nuoret SIB-ohjelma

DIALOGI

Tätä mietti
muutkin kuin
pankkeirit!

ENSIN
INVESTOINNIT
SITTEEN TUOTOT
(pitkä aikaväli)

Pitkäjänteinen
hyvinvoinnin
kehittäminen

"Yhteiskunnallinen
hyöty monin-
kertainen"

"Johdetaan
tiedolla"

SIB:

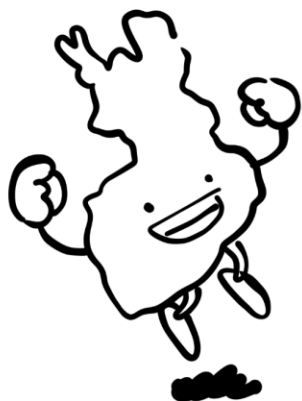
- Tuetaan noin 800 syrjäytymisriskissä olevaa lasta ja nuorta
- Noin 95% lastensuojelun riskissä olleista välttänyt sijaishuollon
- Yli 60% välttänyt koulupudokkuusuhan

"Muistetaan
pysähtyä ja
mennä välillä
rauhassa"

VAATII:

- Mitä halutaan mitata?
- Mitä tehdään, jotta saadaan mahdollisimman paljon irti
- Visio (Tahtotila)
- Ajattelutavan muutos
- Tiedolla johtamista
- Luottamus
- Datavaikuttavuusperustainen ajattelu

KOHTI
VAIKUTTAVUUTTA
JA SEN YLI

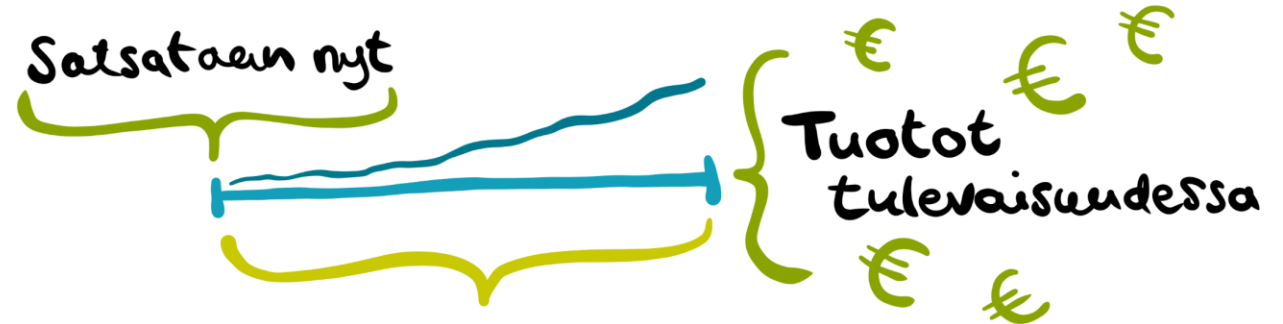
Viisas investointi: vaikuttavuusperusteisuus lasten ja nuorten palveluissa

Tarvitaanko uusia rahoitusratkaisuja?

Vaikuttavuusperusteiset hankinnat ja ratkaisut

SANTTU HAKOLA & SAMIR OMAR

- Maksetaan vaikutuksista
→ ei toimenpiteistä
- Mahdollistaa ennakoinnin ja ehkäisyä
- Maailmalta näyttöä
- Työkaluja toteutukseen on monenlaisia

Rahoitusinstrumentti

S-PANKKI
edelläkävijä

Viisas investointi: vaikuttavuusperusteisuus lasten ja nuorten palveluissa

Tarvitaanko uusia rahoitusratkaisuja?

DIALOGI

"Julkinen järjestelmä ei vielä valmis tähän vaikuttavuusperusteisuuteen"

RAHOITUKSEN TULISI LÄHTEÄ ONGELMASTA

"TÄSSÄ EI KUKAAN HÄVIÄ!!!"

lasten ja nuorten hyvinvoinnin allianssi?

Ei niin, että kun satsataan, ni tehdään sitä samaa vanhaa.

Eikö niin, että kun leikataan, ni vähennetään sitä mitä jo tehdään.

Valtiolla pitäisi olla pöytärooli tässä!

Vantaa voi hävitä, kunhan ihmiset säilyvät!!

ENNEN ENNALTAEHKÄISYÄ

SUOMELTA PUUTTUU KUNNIAHIMOINEN VISIO

Sosiaaliset investoinnit puuttuvat

Ensin tavoite, tehdään ja analysoidaan

mie en tiää

